

DAGSINS MEINING

Tvey val

Sunnudagin vóru tvey sera týðandi val – valið í Spania og forsetavalið í Ruslandi. Valið í Spania gjordi øll bilsin, meðan valið í Ruslandi gekk, sum øll høvdu væntað. Valið í Spania er uttan iva tað mest áhugaverða valið og ein hin mest týdn-ingarmikla politiska hending í Europa í langa tíð.

Hvat var tað, sum hendi í Spania? Jú, tað, sum hendi var ein demokratiskur uppreistur móti tí sera høggravenda politikki, sum spanski konservati- vi stjórnarflokkurin hevur rikið í mong ár. Flokkurin hjá Aznar hevur borið seg at sum ein viljaleysur klæðseksdrongur hjá Busch og hetta, at Aznar saman við USA fór upp í kriggið móti Iraq hevur verið sera illa dánt av spanska fólkin- um. Ræðuliga yvirgangsatsóknin í Madrid í hinari vikuni prógvaði fyri sponsku veljarunum, at antiyvirgangspolitikkurin hjá konservativu stjórn- inu hevur verið ein vanlukka fyri landið. Her er ein orsök in til misnøgðina at finna.

Ein onnur orsök til misnøgð veljarans er tann víð- gongdi høgrapolitikkurin, sum stjórnin hevur rikið. Hesin politikkur hevur havt til endamáls at taka av tað vælferðarsamfelg, sum spanski javnaðarflokkurin hevði bygt upp gjøgnum mong á Ein triðja orsök skal finnast í tí sera harðrendu viðferð, sum Catalonia og Baskaralandið hava fingið frá konservativu stjórnini. Fólk í Spania vóru nú troytt av hesum afturhaldspolitikki og tey vóru troytt av at teirra stolta land skuldi hava leiklutin sum amerikonsk eltiðlora. Tí fóru velj- ararnir frá tí konservativa fólkaflokkinum, Partido Popular yvir til spanska javnaðarflokkin Partido Socialista.

Valið í Ruslandi gekk, sum væntað. Putin situr trygt á valdinum og politikkur hansara er vorðin alt meira ódemokratiskur við árunum. Valið í ruslandi var tí eingin sigur fyri fólkaræði, men bert ein staðfesting av, at Rusland enn einaferð um enn liðandi aftur er á veg í móti einaræði. Putin fer harðliga fer móti pressuni, hann fer ikki minni harðliga fram móti sínum politisku mót- støðumonnum og tann, sum fylgir við í russiskum politikki, fær eina kenslu av, at hetta er alt hent fyrr. Nú hendir tað bara uppá ein meira "demo- kratiskan" og smartan máta. Putin og flokkur hans kontrollera allar týðandi partar av russiska sam- felagnum og herferð hansara móti yvirgangs- monnum hevur bert ført til enn meira yvirgang. Soleiðis var valið í Spania ein stórsigur fyri fólkaræði, meðan valið í Ruslandi var meira iva- samt.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður : 1927
Ábyrgdarblaðstjóri : Jan Müller
jan@sosialurin fo
Blaðstjóri : Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin fo
Figgjarleiðari : Jákup Mørk
jakup@sosialurin fo
Marknaðardeild : lysing@sosialurin fo
Jónhárð Hammer jonhaard@sosialurin fo
Durita Simonsen durita@sosialurin fo
Gudný Langgaard gudny@sosialurin fo
Finnbjorg Nattestad
finnbjorg@sosialurin fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@sosialurin fo

Eyðun Klakstein eydun@sosialurin fo

Edvard Joensen edvard@sosialurin fo

Jón Brian Hvidtfeldt jonbrian@sosialurin fo

Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin fo

Solby Eliassen solby@sosialurin fo

Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin fo

Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin fo

Páll Holm Johannessen pall@sosialurin fo

Heini í Skorini heini@sosialurin fo

Terji Nielsen terji@sosialurin fo

Anna V. Ellingsgaard ave@post.olivant fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@sosialurin fo

Terji Nielsen terji@sosialurin fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@sosialurin fo

Jens Kristian Vang jensk@sosialurin fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsøyar Pálsgota 1, 700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klaksvik@sonialurin fo

Sosialurin í Suðuroy:

tel. 375364 fax 375464

tel. 220727

e-post: aki@sosialurin fo

e-post: dagfinn@sosialurin fo

Sosialurin í Eysturoy:

Postsmoga 143, Saltangará

tel. 447820 fax 449520

tel. 228909

e-post: vilmund@sosialurin fo

Sosialurin í Vágum:

360 Sandavágur

tel. 333820, 220507 fax 333720

e-post: edvard@sosialurin fo

e-post: vagar@sosialurin fo

VIÐMERKINGAR

Sum formaður í Meginfe- lag teirra brekaðu eri eg ikki sort ørkymla um tað, ið sagt verður um ta økis- terapi, ið vit hava høyrð triggjar ymsar landsstýr- ismenn tosa um, og so tey tíðindi, sum fjølmiðlarnir bera fram í alt fólktari høpi. Seinast í Sosialinum í gjár har formaðurin í Sinnisbata verður endurgivin fyri ikki at skilja millum økisterapi og økispsykiatri og kemur til tað niðurstøðu sambært blaðnum, at vit kunnu gott biða, tí kommunurnar eru ikki til reiðar at taka imóti økisterapi. Soleiðis sum landsstýrismaðurin verður endurgivin, so er andsøgn imillum heimahjálp og millum annað teirra rein- gerð og so eina økisterapi við fysio/ergoterapeutum. Tað sær út til at ymisk heiti og hugtøk eru koyrd í ein pott, burtur úr kemur ein vavgreytur, ið eingin skilir.

Meginfelag teirra brek- aðu víð við hesum fegin greina út hvat vit skilja við økisterapi og hvi tað er so umráðandi at fáa hana kring landið, so skjótt fák- fólk, útgærd og hólisviður- skifti eru í lagi. Og í okkara

yngra fólkinum. Hóast tað er ein dýrur kleppur fyri hin einstaka, so er tað í Suðurstreymi, at tær flestu klinikkirnar við fysiotera- peutum eru, so her eru vit hjálpt, serliga um funnið verður fram til eina ódýrari loysn.

Tórvur hevur verið á økisterapi í áttiggir. Tór- urin er vaksandi, so hvørt sum sjúkrahúsviðgerð verður styttri og styttri og sum kanska, við nýggja Landssjúkrahúsinum sigst mest fer at halla til at verða ambulant viðgerð, tiskil verður tórvurin á viðgerð, eftirviðgerð, uppvenjing og fyribyrgjandi tiltøkum enn størri framyvir.

Fólkini vit fyrst og fremst tosa um, eru fólk har sjúka hevur givið varandi mein, ella kann koma at geva varandi mein um ikki uppvenjing og viðgerð verður sett í verk.

Vit hugsa eisini um tey ið hava viðføtt brek og sum framhaldandi hava brúk fyri viðlíkahaldsviðgerð. Vit hugsa um tey eldru, har høvuðssjónarmiðið hevur verið, at bert er at vera longest møguligt í egnum heimi.

Í áltíð skriva í 2001 sigst endamálið við økisterapiini at vera:

• At betra møguleikarnar hjá tí einstaka at vera verandi í egnum heimi og fyribyrgja innlegging

Arbeiði í Finnlandi ella Grønlandi ella ...

NORDJOB

Tíðindaskriv

Aftur í ár stendur ungum føroyingum í boði at fáa arbeiði í einum øðrum Norðurlandi. Nordjobb bjóðar fólki, sum eru mill- um 18 og 26 ár, arbeiði í summar, frá mai til sep- tember.

Fólk, sum fáa arbeiði frá Nordjobb, fáa løn eftir galdandi lønarsáttmálum í londunum, tey arbeiða í. – Nordjobb útvegar fyrri til- tøkum fyri nordjobbarar, eitt nú útfærdum og kvøld- setum, so fólk fáa innlit í

mentanina í landinum, tey

arbeiða í sigur Høgni Iver- sen, samskipari í Nordjobb, sum hevur til húsa í Norð- urlandahúsinu í Havn.

VIÐMERKINGAR

QUO VADIS?

Páll Poulsen

Eitt av aðalmálunum við modernaðum hugvisindum er at víðgera søguligar framsetingar við tí finasta amboðnum innan søgu- frøði. Keldukritikkur kann ongantið undirmetast ella niðurspælast, soleiðis at instringentir sosialir makt- strukturar sleppa at niður- spæla fólk, sum liva eina heiðurliga tilveru.

Rættir søgufrøðingar duga keldukritikk: Teir nýta røttu amboðini og seta "streym" til. Vit vita, at um tað, sum ikki passar, verður útgivið, skapast interfe- rensur.

Í "Lossingarmenn í Havn" eftir Viberg-Joensen er bæði semantiskur, semiotiskur, syntaktiskur, morfologiskur og Guð-viti-hvat-inkongruensur. Hjá Andrassi Mortensen og Annlis Bjarkhamar skeyt í Debesartroð og aðrastaðni við. Í teimum stóru londunum er ólika lættari at halda skil á, tí har eru fleiri verulig Universitet, sum kunnu halda hvørt annað í skák - annars kemur logikkurin eftir teimum. Fer nakað av lagi, so má tað steðgast og tað ongantið ov skjótt.

Í Føroyum hava sera óintelligentir maktbygnaðir sett seg á Fróðskaparsetur Føroya. Fróðskaparsetur Føroya granskar ikki seg sjálvt, tiskil noyðast vit borgarar í Føroyum at kanna og rannsaka hetta postkoloniala fyribrigdi á Debesartroð. Tí stovnurin ikki hevur hendan førleika, er stovnurin sjálvur trupul-

eftir bakinum. (Søgufrøði er nakað ein arbeiðir við, tí ein ber alsk til søgu sum visindini. Ikki tí ein skal brúka hetta sum umbering fyri at bjarga sær sjálvum almenn lunnindi).

Hetta sigur nógv - ella alt - um ein sera óintelligentan almennan bygnað, sum hongur saman av øðrum enn fakligum orsökum.

Tá ið "installatiónin" á Debesartroð ikki virkar, ger hon fólkí og landi fortroð. Slíkir valdsstrukturar eru áhugaverdir, tí teir eru sosialt-psykopatiskir av lyndi. M.A. Jacobsens virðislønin kom óivað sum andsar til fakliga kritikkin av "róðrabátinum".

Tey senda fólk í deyðan mentalt, og tann føroyski "dispositivurin" Viberg-Joensen kemur at ganga sum ein Herostratos til ævigar tíðir.

Millum logos og helios.

Logikkur er algildugur, og tá ið hann slær til, er hann eirindaleysur. Orsøkin til at modernitetur einki koblir í her á landi, er fyrst og fremst teir valdsstrukturar, sum hava sett seg á feiti- lendini innan tað almenna. Teir "seta við." "Inversi- ónin" ansar alla tíðina eftir, at tað sum verður "sett við" er "skroypilligari" enn tað, sum framanundan var.

Úrslitini eru eisini har- eftir. Nýggjasta skotið á stammuni situr og siterar "chat-rooms" á alnótini og spælar kosmopolit millum dunnur og ges í Havnar- dali. Tað kann neyvnan blíva pinligari. Men logos og helios eru eisini kosmiskir, og teir fortelja okkum, at

Studningur kann skapa sunnar inntøkur

Petur S. Johannessen

Stjórnarfróðingur

Studningur kann skapa sunnar inntøkur

í Vági, og hevur tí eina skildu til at veita okkum í Vági eina afturbering. Vit krevja ikki meiri enn onnur, men tað sama, man kann eisini siga, at tað **almenna avviklar** tær friðu mark- naðarkreftirnar, og leggja partar av landinum í svart- asta armóð.

Kjartan Kristiansen sigur viðari at »studningur bind- ur«. Man kann bara taka flutningsstuðulin av ráfiski til virkingar í Føroyum, har sund og firðir skilja, tá hann byrjaði og virkaði eftir endamálinum, við- merkjast skal, at tað ger hann ikki nú av fleiri or- søkum, sum ikki skal komast inná her.

Hesin stuðulin tryggjaði nógv virksemi, sum annars ikki hevði verið á hesum økjum í Føroyum, hetta merkti, at nógv fólk komu í arbeiði, og komu nógv

er luturin hjá vinnuni.«.

Hvat er Føroya Fiska- virking og onnur Almenn virkir/partafeløg, er tað nýhugsan frá vinnuni?

Fjarstöðan millum politikarar og vinnuna í Føroyum er ikki stór, og eg eri ósamdur við Kjartan Kristiansen í tí omanfyri nevnda sitatið, hvør sigur, at løgtingið ikki skal ganga á odda, ella saman við vinnuni skapa eitt gott sunt eksistensgrundarlag, sum er rættvist. Tað er úrslitið, sum telur, og ikki í hvørjari rekkjufylgju tingini henda, ella hvør í kemur við hvørjum.

Kanska síggja politik- ararnir nú hvussu ójavn- t ágóðarnir í Føroyum eru plaseraðir, og vilja við hes- um tiltakið rætta nakað av tí vanbýtið/diskriminering Vágsbygd hevur verið úti í lívið. Her kundi nógv arbeiðs-

hava einki universitet, og altjóða granskarar skilja heldur ikki, hvat tey skriva. Sæð undir einum er hetta veruliga barrieran imóti føroyskum skaldskapi, fri- ari pressu, frælsum hug- burði, sum jú eigur at vaksa upp úr føroyskum jørðildi. So vit sleppa undan hesum óorginalum, sum fara niður á danskar skúlar, fyri síðani at koma heimaftur at um- skriva danskleikan til fø- royingar.

Infiltratiónin er næstan fullborin: á Setrinum, í Útvarpinum, í Sjónvarpin- um á Studentaskúlnum fáa næmingarnir undirluta- kenslur mótvægis føroysk- ari mentan og føroyskum máli. So taka tey ístaðin undir við frelsandi dansk- leika og sleppa at arbeiða í útvarpi og Dimmalætting við einum ónýtiligum 10- tali í reyvalummanum.

Poengjið í demokratrinum er júst ein upplýstur meiriluti. Hesin meiriluti verður hvørki heilur ella sælur, tá ið skúlin ikki riggar.

Inversiónin visir okkum, at fær hetta ongar fylgjur nú, kunnu skúlalærarar hótta börnini og siga: "Fylgja tit ikki væl við í føroyskum, enda tit sum doktarar í søgu".

Gransking sum sosial skipan. Váldsbygnaðurin á Debes- artroð hevur ikki brúk fyri nýhugsan, tí so eru hasi fólkinu úti í kuldanan. Ófyndugu veljarakanning- arnar (á 1.G-stigi) halda ikki í allar ævir. Í Klaksvík stendur deymurin av ókul- turi út ímillum rimarnar á Gomlu Politistøðini. Tvør-

oyri hava hesi uniformer- aðu andsmenni umsett úr donskum til enskt. "Tverá" varð til "Contrary River" í teldutøkari umseting. "Vág" bleiv til "Bay".

Við at lækka støðið, so at statistikkurin "passar", ger- ast sibbar doktarar og vassa allan vegin út í absolut- ismuna. "Newspeak" verð- ur í heilum knýtt at hesi skipan. Trygðin er sensur- ur, og ventilurin er stør- danskur total-relativitetur. Alt kann henda.

Eitt nýtt "Ministry of Truth" (Sannleikamálaráð) er í ferð við at taka seg fram á fiskivinnustovni.

Tað seinasta vitanarstigið og frælsið hjá føroyskum fiskimonnum skal unform- erast við skattapengunum hjá vinnuni. Slíkir "gransk- arar" skulu ferðast undir knøttin við kumuleraðu vitan fiskimansins, sum afturfyri sleppur at figgia hesi "lunnindi" (fleiri al- mennn størv) – og verður hetta eisini endin á fiski- vinnuni. Hon skal "kon- trollerast" av hesum fól- kum.

Hendan skipan riggar væl, tak t.d. Útvarp Føroya. Fólk mugu gjalda fyri at blíva disinformerað, annars verða tey drigin fyri rættin. SVF er eitt sindur siði- ligari, men heldur somu kós.

Børnini blíva býttari av at ganga í skúla í 12-13 ár og duga ikki so frægt sum at platera ó-rætt. Útvarps- maður spurdi eisini í fullum álvara um ð-ið skuldi avtakast. Skulu vit taka útvarpið av?

Og hvi riggar 112 ikki? Quo Vadis?